

Vlaams
Parlement

vergadering **C73**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 17 januari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verplichte niet-bindende instaptoets voor aspirant-studenten lerarenopleiding – 65 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tragische afloop van een studentendoop – 410 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het overleg van de minister met hogeronderwijsinstellingen en studentenverenigingen over studentendopen – 418 (2018-2019)	9
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het wetsvoorstel tot wijziging van verpleegkundige handelingen die uitgevoerd worden door zorgkundigen – 439 (2018-2019)	14
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het vergoeden van studenten uit het vierde jaar van de bacheloropleiding Verpleegkunde – 497 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over contractstages in de bachelor Verpleegkunde – 522 (2018-2019)	17

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verplichte niet-bindende instaptoets voor aspirant-studenten lerarenopleiding – 65 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, studenten die zich willen inschrijven voor de lerarenopleidingen aan Vlaamse hogescholen, moeten sinds vorig academiejaar een verplichte niet-bindende instaptoets afleggen. De toets test de noodzakelijke kennis van het Nederlands en peilt ook naar de studievoordigheden en de motivatie van de studenten. Voor studenten die leerkracht in het lager onderwijs willen worden, bevat de instaptoets ook de onderdelen Frans en wiskunde. Die test kwam er met een duidelijke reden. We zien immers al jaren dat jongeren die instromen in de opleiding, niet altijd over de juiste startcompetenties beschikken, met alle gevolgen van dien: veel studenten haken vroegtijdig af of stappen met onvoldoende competenties in het onderwijs. De test is ook vooral nuttig voor de studenten. Zo weten ze immers zelf welke kennis ze nog moeten bijschaven om de eindmeet te halen.

Het nieuwe rapport van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) geeft ons nu inzicht in de resultaten van de instaptoets. De Morgen berichtte daarover op 5 oktober 2018. De resultaten gaven aan dat er nog veel werk aan de winkel is wat betreft de startcompetenties van veel studenten. 34,2 procent van de deelnemers heeft nog remediëring nodig op het vlak van wiskunde. Bij Nederlands ligt dat percentage op 43,2 procent en voor Frans blijft zelfs 48,6 procent van de studenten onder het gewenste niveau, dus bijna de helft. De grootste bezorgdheid gaat echter naar studenten uit het beroepssecundair onderwijs (bso): meer dan 75 procent scoort ondermaats voor Nederlands en Frans. Bij wiskunde moet 70 procent van de studenten zijn kennis bijspijkeren.

Minister, hoe reageert u op de cijfers? Hoe verklaart u de mindere resultaten voor de leerlingen uit het bso? Kunt u ook stilstaan bij de mindere resultaten voor Frans? Hoe verlopen de gesprekken die u met de hogescholen voert over deze instaptoets? Hoe verklaren zij die mindere resultaten? Welk gevolg willen zij eraan geven? Welke bevindingen wilt u meenemen in het kader van uw beleid rond de lerarenopleiding? Hoe ziet u dat dan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Celis, bedankt voor uw vraag, die mij de kans geeft om wat duiding te geven bij een en ander. Laat me starten met aan te geven wat het doel van een niet-bindende toelatingsproef is. We willen met die proeven studenten een spiegel voorhouden, die hun inzicht geeft in hun competenties en in de competenties die ze nodig hebben om te starten met een lerarenopleiding. De proef biedt ook een mogelijkheid tot reflectie, om je te oriënteren en te kijken waar je vooral op moet inzetten en welke remediering je het best opneemt.

Ik vind de proef zeer waardevol en nuttig, zowel voor de student, voor de hogeschool als voor het beleid. Het is niet de bedoeling dat de proef afschrikt. Hij moet net een element zijn naar een voldoende hoge en kwalitatieve instroom. En als je ziet dat er werkpunten zijn, kun je zoeken op welke manier je die werkpunten kunt remediëren.

De resultaten van de laatste afname bevestigen opnieuw dat de proef doet waarvoor hij ontwikkeld is, namelijk de student een spiegel voorhouden en hem

zicht geven op de sterktes en eventuele werkpunten. We weten dat er soms een probleem is rond instapcompetenties van kandidaat-studenten, de verkeerde inschatting van kandidaat-studenten over zichzelf en over de verwachtingen die de lerarenopleidingen stellen.

Ik leg de resultaten helemaal niet naast me neer. We moeten ook kijken op welke manier we daar in de toekomst lessen uit trekken, ook beleidslessen, maar een van de resultaten bewijst alvast het correcte van wat we doen, namelijk de resultaten voor studenten uit het bso. U weet, mevrouw Celis, dat de focus van het beroepssecundair onderwijs au fond niet verder studeren is, maar goed voorbereiden op de arbeidsmarkt. Er wordt in de beroepsgerichte opleidingen evident een beetje minder nadruk gelegd op de algemene vorming, terwijl het grootste aantal testonderdelen uit de verplichte niet-bindende toelatingsproef net rond die kennis draait.

We hebben bij de modernisering van het secundair onderwijs afgesproken dat leerlingen uit het bso na het zesde middelbaar in de toekomst zullen kunnen kiezen tussen twee trajecten, een traject dat inzet op specialisatie naar hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5) en een traject dat focust op de doorstroom naar het hoger onderwijs. Nadat je gewoon bso gevolgd hebt, zul je in de toekomst dus niet zomaar naar de bacheloropleiding kunnen overstappen. Ofwel zul je een algemeen vormend jaar moeten volgen, ofwel zul je naar hbo5 kunnen gaan, maar nooit rechtstreeks naar de bacheloropleiding.

Vandaag bestaat het naamloze jaar, weliswaar slechts aangeboden door twee secundaire scholen. U weet dat ik al voorgesteld heb om dat sterker te verankeren. We hebben de koepels, de hogescholen en de universiteiten daar al een eerste keer rond samengebracht voor overleg, om te kijken op welke manier we dat kunnen aanpakken. Bij de hervorming van het secundair onderwijs is het natuurlijk pas na zes jaar dat de modernisering volledig uitgerold is en dat je ook met het verbod zit.

De resultaten uit het bso zijn voor mij dus de bevestiging van de correctheid van de ingreep die we doen om wat soberder te zijn ten aanzien van die rechtstreekse toegang naar de bacheloropleiding.

Voor Frans peilt de proef hoever de student staat met betrekking tot zijn niveau Frans in relatie tot het eindniveau dat behaald moet worden in de lerarenopleiding. Men gaat dus niet uit van de eindtermen in het secundair onderwijs, omdat er een verschillend uitstroomniveau bestaat voor bso, tso en aso. Men gaat dus kijken naar wat de verwachtingen zijn.

Dit verklaart waarom studenten uit het bso minder goed scoren op Frans.

We weten ook uit de peiling Frans dat de kennis van het Frans een totale zorg is. Op mijn vraag heeft de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) naar aanleiding van deze peiling een advies uitgebracht over sterker Frans in het basisonderwijs. Als het gaat over de toegang tot de lerarenopleiding, dan hebben de studenten al een heel traject Frans secundair gevolgd met vakleerkrachten. Je voelt sowieso dat niet alle leerlingen – zeker in het bso – het niveau halen dat nodig is om daar goed te scoren.

Op 30 november 2018 organiseerden de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de VLHORA op mijn vraag een seminarie over de kennis van het Frans in de lerarenopleiding. We vertrekken hierbij van de resultaten van de Onderwijsspiegel over de kennis van het Frans en de resultaten van de peilingstoetsen.

Het is goed dat we de verplichte niet-bindende toelatingsproef hebben en zicht hebben op de resultaten. Maar de resultaten zeggen uiteraard niets over hoe die

studenten uiteindelijk zullen presteren in hun eerste jaar in de lerarenopleiding en in de jaren die daarop volgen. Ze worden uiteraard wel toegelaten tot de opleiding.

Op dit ogenblik is het van belang dat we de deelnemers aan de verplichte niet-bindende toelatingsproef op lange termijn zullen opvolgen. De VLHORA voert dit onderzoek momenteel uit. Ik zal de resultaten ook uitgebreid met de VLHORA bespreken.

Hoe zit dat in elkaar? Voor de afnamecohort 2016 zullen we begin 2019 een zicht kunnen hebben op hoe de studenten presteren in het eerste jaar van de lerarenopleiding. Er bestaat een drafrapport dat men nu aan het afwerken is. Vermoedelijk eind januari of begin februari zal dat rapport worden opgeleverd. Dat zal ons interessante informatie geven. Je hebt het eerste jaar toelatingsproef, dan kijken we hoe ze in het eerste jaar hebben gepresteerd, en heeft dat enig soelaas gebracht, ja of neen?

De hogescholen geven ook nog aan dat de instroom in de lerarenopleiding zeer divers is. Sommige studierichtingen uit het huidige secundair onderwijs sluiten minder goed aan bij de lerarenopleidingen. Zeker de opleiding lager onderwijs veronderstelt een brede algemene kennis. Het lijkt logisch dat sommige deelnemers dus minder goed scoren op bepaalde testonderdelen. Het kan dat een student die minder uren Frans heeft gehad, ook minder goed scoort op het testonderdeel Frans.

Dan de bevindingen. Ik benadruk dat dergelijke monitoringsrapporten essentieel zijn om de implementatie van de proeven te kunnen begeleiden. Dit rapport levert nu vooral indicaties op. We moeten daar verdere analyses op doen.

Naast duidelijke communicatie over wat er van studenten wordt verwacht in de lerarenopleiding, is de ontwikkeling van nieuwe eindtermen met betrokkenheid van het hoger onderwijs een belangrijke stap om het secundair onderwijs nog beter te kunnen laten aansluiten op de verwachtingen in het hoger onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, welke organisatie of welk forum of wie ook de resultaten interpreteert, de interpretatie is altijd dezelfde. Ik volg uw redenering helemaal als u zegt dat vanaf het moment dat het rapport wordt opgeleverd, u heel goed zult kijken naar wat eruit is gekomen.

De eerste waarneming is dat de overgrote instroom in de lerarenopleiding mensen zijn die uit het tso komen. Vanaf het moment dat er wordt getwijfeld aan de degelijke kennis en de inhoud van die mensen, heb je twee mogelijkheden. Ofwel moeten we vanuit de niet-bindende instapproef strenger optreden en die bindend maken voor wie ondermaats scoort. Ofwel moet je, als de overgrote meerderheid van instromers uit het tso komt, misschien zorgen voor eindtermen die moeten worden gehaald in het tso.

Ongeacht vanuit welke hoek je het bekijkt, iedereen staat voor kennis, respect voor de lerarenopleiding en het beroep aantrekkelijk maken. Als je natuurlijk een kennisoverbrenger bent, mag je ook wel verwachten dat die leerkracht inhoudelijk heel sterk is. Als je met een inhaalbeweging moet vertrekken omdat bijvoorbeeld wiskunde of Frans, laat staan de eigen moedertaal, ondermaats is, dan spijker je zeker bij vanuit het secundair onderwijs, ofwel kun je bij het instappen in de lerarenopleiding een beetje strenger zijn.

Het is natuurlijk heel belangrijk dat er min of meer een selectie gebeurt aan de toegangspoort, maar de kwaliteit van de uitstroom is toch wel fundamenteel. Het

is op dit moment niet altijd heel duidelijk waar de knoop zit, maar het rapport zal daar duidelijkheid over brengen. Vrijblijvendheid, kansen geven en ondersteunende trajecten uittekenen, dat is inderdaad een vanzelfsprekendheid. Maar de grote instroom vanuit het tso is ook een zwakte, en misschien moeten we eens nagaan hoe we dat kunnen versterken. Het Frans is niet populair, maar Frans begint nog altijd in heel veel scholen in de derde graad van het basisonderwijs. Als er mensen zijn die deze taal niet of ondermaats beheersen, kun je nooit een passie voor de taal ontwikkelen.

Daarom ben ik samen met u, minister, heel benieuwd hoe men tegen een aantal van de opmerkingen die ik zo-even heb gemaakt, aankijkt als het rapport wordt opgeleverd.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Het is toch wat voorbarig om conclusies te trekken over een onvolledig rapport. De VLHORA zegt zelf dat het is gebaseerd op onvolledige gegevens en dat er meer onderzoek moet gebeuren. Dat hebben ze ook in de pers gezegd. Vandaag is er nog geen enkele student die de volledige lerarenopleiding heeft doorlopen, die de proef heeft afgelegd. De toets is daardoor ook nog niet gevalideerd.

Ik zou dus zeer voorzichtig zijn om op basis van onvolledige gegevens conclusies te trekken. Ik pleit ervoor om meer onderzoek te doen, zeker ook naar de effecten van een dergelijke toets op kansengroepen en hun toegang tot de opleiding.

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u stelt zeer terecht dat jongeren uit het bso in eerste instantie voorbereid worden om de stap te zetten naar de arbeidsmarkt. In die zin zijn deze resultaten eigenlijk niet zo heel verrassend. Terecht voegt u eraan toe dat er bij de modernisering van het secundair onderwijs voorzien is in een zevende jaar voor diegenen die de stap willen zetten naar het hoger onderwijs. Dat is heel belangrijk. Ik vind het op dit moment, als de uitrol volop bezig is van de verplichte niet-bindende proef – die wij op zich goed vinden – voorbarig om nu reeds conclusies te trekken en beslissingen te nemen, zonder volledige kennis van een uitgebreide evaluatie, die hoe dan ook bijzonder belangrijk is.

Minister, wat is de evolutie van het aantal leerlingen uit het bso dat effectief kiest voor de lerarenopleiding? Is dat sterk toegenomen in vergelijking met het verleden? Of is dat ongeveer constant gebleven? Hoe zijn de resultaten van deze leerlingen? Is er een procentuele toename of afname van geslaagde leerlingen uit het bso?

Ik heb er alle begrip voor als u daar nu niet op kunt antwoorden, maar dan zou ik dat wel graag later ontvangen. Het is immers interessant om op een betere wijze een juiste evaluatie te kunnen maken en juiste conclusies te kunnen trekken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Met de N-VA hebben we al heel vaak verwezen naar het thema dat mevrouw Celis aanhaalt. Er is de niet-bindende toelatingsproef en het zevende leerjaar, waarvan in Geel – de stad van mevrouw Celis – de pioniers zitten van dat naamloos leerjaar. Dat is een zeer belangrijk jaar.

Het gaat natuurlijk om meer dan enkel de niet-bindende toelatingsproef. De vraag is ook of de uitstroom uit de lerarenopleiding sterk genoeg is. We kijken daarvoor naar de instroom, maar ook naar wat gebeurt in de lerarenopleiding. Uit andere onderzoeken hebben we kunnen vaststellen dat de kennis van het Frans

onvoldoende is, maar ook dat leerkrachten niet weten hoe ze moeten omgaan met wetenschap en techniek. De N-VA stelt dan ook al langere tijd vakleerkrachten voor in bijvoorbeeld de derde graad van het lager onderwijs, om op die manier die kennis niet verloren te laten gaan. Deze vraag gaat voornamelijk over de instroom, maar minstens even belangrijk is wat er in die lerarenopleiding gebeurt. Ik verwijs er nog eens naar dat de N-VA erover heeft moeten waken dat ook vakkennis in de lerarenopleiding aanwezig zou zijn.

Minister, hebt u zicht op hoe het is gesteld met de uitstroom uit de lerarenopleiding? Instroom is één zaak, maar uitstroom is een andere, want één leraar beïnvloedt in zijn carrière in de lagere school meer dan duizend leerlingen en in het secundair onderwijs, afhankelijk van waar hij lesgeeft, tussen de tweeduizend en vierduizend leerlingen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst iets rechtzetten. Mevrouw Soens en mijnheer De Meyer, uiteraard zal het rapport met u worden besproken. De resultaten zijn nog niet gevalideerd. Er is enerzijds de toelatingsproef en anderzijds de resultaten van het eerste jaar. Verder kunnen we nog niet gaan, want die studenten zijn nog niet afgestudeerd. Die resultaten zijn er dus nog niet. Het is een eerste draft, maar de finale resultaten zijn er nog niet. Ik kan en zal er dus nu niets over zeggen. Die resultaten komen later en u zult daar uw ding mee mogen doen.

Dat neemt niet weg dat de vraag van mevrouw Celis terecht is. De resultaten van de toelatingsproef zeggen ook wel iets op zich. Het is niet omdat je niet weet hoe het resultaat is na een of twee jaar, dat je niets kunt zeggen over de toelatingsproef op zich. Je kunt niet naast een van de resultaten kijken, namelijk dat jongeren uit het beroepsonderwijs niet zo goed voorbereid zijn om studies leraar aan te vatten. Kunnen ze dit rechtzetten in de loop van de studies of vallen ze uit? Op tien jongeren zijn er vier of vijf die uitvallen en stoppen tijdens de opleiding. Ik kreeg vorige week kritische vragen over de lage instroom, maar wat ben je met een instroom als bijna de helft stopt? Dat is ook niet goed. We moeten dat onder ogen durven zien.

Ik heb nu geen kritiek gehoord – terwijl ik die vragen wel al van anderen heb gekregen in het verleden – op wat leerlingen moeten doen na het bso en of ze niet meteen naar een bacheloropleiding kunnen gaan. Ik durf te zeggen dat uit de resultaten van de toelatingsproef nu al blijkt dat de sprong van beroepsonderwijs naar een professionele bachelor niet evident is. Die is moeilijk. We zouden het beroepsonderwijs helemaal anders kunnen oriënteren, maar dat is voor mij geen optie omdat we ervoor moeten zorgen dat jongeren sterk en weerbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dat veronderstelt natuurlijk een basiskennis, maar wil niet noodzakelijk zeggen dat ze alle competenties hebben om een bacheloropleiding te volgen. Wie dat toch wil, moet een algemeen vormend zevende jaar volgen of kan via hbo5 naar een professionele bachelor. Ik denk dat we het daarover eens zijn.

Dat is ook zo voor het technisch onderwijs, mevrouw Celis. Dat is ook de reden waarom we in de modernisering van het secundair onderwijs elke studierichting gescreend hebben en gekeken hebben op welke manier die voldoende voorbereidt op het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt. Het grootste probleem daar zit in de gemengde profielen en bij de leerlingen die zich voor de twee willen voorbereiden. Het is niet zo eenvoudig om op beide goede voorbereid te zijn. We hebben dan gekeken hoe we die richtingen wel of niet moeten herprofilen en welke eindtermen we daarbij moeten toepassen. Die eindtermen worden nog gemaakt. Ze zijn nu bezig met de tweede en de derde graad.

Dat toont eigenlijk aan, mevrouw Celis, dat de toestand zoals die vandaag bestaat, ook suboptimaal is. Zeker voor de algemene scores voor Frans durf ik geen

uitspraken te doen, omdat we zien dat Frans globaal niet goed is. Leerkrachten voelen zich in het lager onderwijs soms niet sterk genoeg om het te geven, maar ook in het secundair onderwijs is de kennis van het Frans na een traject van zes jaar onvoldoende.

De signalen die ik vanuit de lerarenopleiding krijg en die ik ernstig neem, mijnheer Daniëls, is dat het zeker voor Frans niet evident is om het niveau op te krikken. Dat is misschien nog een understatement. Als je zes of acht jaar lang Frans hebt gehad en je voelt dat het niveau niet is wat het zou moeten zijn, dan kun je dat niet zomaar opkrikken. Wij moeten echt een structureel plan opmaken indien we willen dat de waardering voor het Frans blijft. We moeten daar dan hoe dan ook werk van maken.

Als het dan over de globale uitstroom en het niveau gaat, mijnheer Daniëls, hebben we in Vlaanderen de traditie om onze Hogeronderwijsinstellingen, de universiteiten en hogescholen, vertrouwen te geven. Zij zijn ook de innovatoren van ons onderwijs. Zij maken ook zelf de opleidingsonderdelen waar. Maar als ik me toespits op het Frans, hoor ik ook bezorgde geluiden van docenten Frans in het hoger onderwijs.

Ik denk dat het geen dag te vroeg is om de twee groepen samen te brengen om te kijken hoe we de krachten kunnen bundelen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Omdat het rapport nog niet volledig is, is het inderdaad voorbarig om al conclusies te trekken en definitieve beslissingen te nemen. De bezorgdheden, die ik ook hier bij onze collega's hoor, gaan over hoe we nu op de beste manier naar enthousiaste, sterke mensen kunnen gaan, die voor een lerarenopleiding kiezen, maar die ook sterk en enthousiast afstuderen en klaar zijn om voor de klas te staan.

Het beroepsonderwijs – en zowel mijnheer De Meyer als u hebben daar naar verwezen – zorgt niet direct voor de profielen waarvan je verwacht dat zij doorstroomden of kiezen voor een bachelor. Als het over de bso-opleidingen gaat, spreek ik uit ondervinding. Ik heb thuis ook een kind dat in het zesde jaar van het bso zit omdat hij niet wenste te studeren, maar nu hij ouder wordt, is zijn visie daarop toch enigszins veranderd. Hij denkt nu wel aan een zevende naamloos leerjaar, maar hij heeft dus absoluut geen studiehouding, want hij heeft geen examens. Hij heeft nog nooit examens voorbereid. De achterstand in algemene vakken en algemene vorming is zo groot dat ik mij de vraag stel of je dat met een zevende naamloos leerjaar voldoende kunt bijspijkeren om nog maar een instroom mogelijk te maken. Want je hebt tijdens heel het secundair onderwijs op zo'n niveau gewerkt dat er stilaan een achterstand in algemene kennis wordt opgebouwd, een achterstand waarvan ik niet direct weet of je die wel in een jaar tijd kunt aanvullen, laat staan dat je de ondersteuning of bijkomende vorming kunt krijgen om naar een lerarenopleiding te gaan. Dat zal, denk ik, niet zo evident zijn voor die studenten, maar we moeten daarom de lat niet anders of lager leggen. Als we naar sterke, enthousiaste mensen in de lerarenopleiding willen gaan, moet de lat op het vlak van kennis en attitudevorming zeker zeer hoog blijven liggen.

We hebben vorige week een groot debat gehad over het lerarentekort. Ik begrijp dat als we enerzijds worden geconfronteerd met een enorm tekort en we anderzijds de instroom toch voldoende groot willen maken om aan dat lerarentekort een antwoord te bieden, het geen evidente discussies en vragen zijn die hier voorliggen. Ik kijk samen met mijn collega's en u, minister, uit naar de oplevering van het rapport.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de tragische afloop van een studentendoop – 410 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het overleg van de minister met hogeronderwijsinstellingen en studentenverenigingen over studentendopen – 418 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): We willen met deze vraag even terugkomen op het tragische incident van vorig jaar. Dat was, voor zover ik kon nagaan, de eerste keer in Vlaanderen dat een studentendoop zo tragisch afloopt. We waren met z'n allen geschokt, maar gelukkig is het een zeer uitzonderlijk incident. Dat hebben we in Vlaanderen onder meer te danken aan de veelvuldig verspreide doopcharters, waarin de onderwijsinstellingen, studentenclubs en vaak ook de steden samen een regelgevend kader rond die dopen hebben gebouwd. Daardoor verlopen de studentendopen toch op een manier die voor studenten aantrekkelijk en veilig blijft. Ondertussen loopt er een gerechtelijk onderzoek naar dit specifieke voorval. Het is niet gepast om hier verder op in te gaan.

U hebt toen ook het initiatief genomen om met studentenvertegenwoordigers of studentenclubs een overleg te beleggen. Daarover gaan de vragen, ook al zijn die intussen een beetje gedateerd. Ik had ze onmiddellijk na het incident en uw aankondiging ingediend. Ik ben benieuwd naar hoe het gesprek is verlopen en wat het resultaat ervan is.

Minister, bent u van oordeel dat de bestaande doopcharters volstaan om studentendopen in goede banen te leiden? Moeten die eventueel worden aangescherpt? Moeten daar bijkomende maatregelen komen?

Als laatste, ziet u eventueel zelf mogelijkheden om een aantal bijkomende maatregelen te nemen, indien die nodig zouden zijn?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega Cordy heeft het reeds gezegd: de vraag is een beetje achterhaald. Er is ondertussen in de pers heel wat te doen geweest daarover. Minister, u hebt daarover ook verklaringen afgelegd.

Dooprituelen van studentenverenigingen kaderen reeds in een lange traditie en ze bestaan al langer dan vandaag, maar dat is geen argument om gelijk wat te accepteren. Laat het zonder meer duidelijk zijn dat wij excessen, vernederingen en roekeloosheid hierbij onaanvaardbaar vinden en streng veroordelen.

Uitspattingen bij sommige verenigingen stellen daarenboven de zinvolle werking van andere studentenverenigingen in een slecht daglicht.

Na het overlijden van een student bij onverantwoorde en gevaarlijke onderdelen van een studentendoop is de minister in overleg gegaan met de hogescholen, universiteiten en studentenverenigingen.

Minister, ik vond ook uw verklaring in de pers – studentendopen moeten een onthaalritueel zijn, en geen vernedering – bijzonder correct.

Mijn vraag is dezelfde als die van collega Cordy: wat zijn de conclusies van het overleg dat u gehad hebt? Welke beleidsmaatregelen zullen er eventueel volgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Cordy, ik weet inderdaad dat u de vraag inderdaad al een tijdje geleden had ingediend, maar het thema blijft wel zeer actueel. De emoties rond wat gebeurd is, zijn ook langs geen kanten stilgevallen. Dus denk ik dat het echt belangrijk is dat we in deze commissie een moment hebben om er even van gedachten over te wisselen.

Zoals jullie weten, ben ik op korte termijn met de betrokkenen in overleg gegaan. Dat was vanuit de bekommernis bij mezelf om vanuit dit tragische overlijden te komen tot Vlaanderenbrede afspraken, ook over de manier waarop studenten het onthaal en dopen organiseren. De bedoeling is uiteraard om dramatische gebeurtenissen zoals deze te vermijden.

Met wie ben ik eigenlijk in overleg gegaan? Ik heb dat gedaan met vertegenwoordigers van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en met vertegenwoordigers van de studenten, zowel de studentenverenigingen als de participatieorganen van de studenten. Dat is gebeurd op 12 en op 19 december 2018. Die gesprekken zijn zeer sereen en constructief verlopen, waarbij iedereen de bedoeling had om te komen tot Vlaanderenbrede afspraken, en men heeft die doelstelling uitdrukkelijk onderschreven.

Collega's, ik wil wel meegeven dat ik echt geschrokken ben van de emoties die bij de studenten aanwezig zijn. Ik ben dus niet met de betrokken studentenclub in overleg gegaan, maar wel met de vertegenwoordiging van de studenten. Dat was voor mij ook echt zwaar om te zien hoe die jongeren lijden onder wat gebeurd is, zeker de jongeren van de Studentenraad KU Leuven (Stura), en ook de mensen van Antwerpen. Zij zeiden ook dat ze begeleiding nodig hebben, dat ze het niet volhouden. Zij krijgen ook de zwaarste beschimpingen over zich heen. Dus daar zijn onder de waterlijn ook echt heel zware stoten heen en weer die gegeven worden. Ik vind dit eigenlijk bijna ondraaglijk, als je weet dat studentendopen bedoeld zijn om jongeren welkom te heten aan een universiteit. Want gaan studeren is een breekpunt in je leven, van het secundair naar het hoger onderwijs gaan. Ik vind het dus bijzonder kras.

Het doel is nu niet dat we tot één Vlaams charter komen, maar wel dat we samen met alle betrokkenen tot een set van algemene gedragsregels komen – je kunt dat dan ook wel een charter noemen – die iedereen onderschrijft. We willen Vlaanderenbrede afspraken die dan lokaal doorvertaald worden naar doopcharters, waarin men de principes gedetailleerder uitwerkt, in nauwe samenwerking tussen de hogeronderwijsinstellingen en lokale besturen. Het is de betrachting om het Vlaamse kader dit voorjaar nog zeker klaar te hebben, zodat de doorvertaling naar de lokale charters tegen het volgende academiejaar afgerond kan zijn. Ik heb ook gevraagd dat de hogeronderwijsinstellingen elkaar op de hoogte zouden houden over de lokale doorvertalingen, zodat er meer gelijkvormigheid gerealiseerd kan worden.

We vertrekken hiervoor van de bestaande goede praktijken zoals die aan de instellingen of in bepaalde steden ontwikkeld en gangbaar zijn.

Samen met iedereen zoeken we ook een goed evenwicht tussen duidelijk aangeven waar er grenzen zijn en het toelaten van voldoende lokale dynamiek.

Tijdens het overleg hebben we ook afgesproken om de Vlaanderenbrede gedragsregels toe te spitsen op doopactiviteiten. Rond andere activiteiten van studentenverenigingen en studentenclubs kunnen dan ook verdere afspraken opgenomen worden in de lokale charters.

We gaan hen nog een derde keer zien, maar dat zal gebeuren als de huidige examenperiode volledig voorbij is, omdat het natuurlijk een beetje lastig was om dat nu midden in de examenperiode te doen. Maar in het overleg zijn momenteel de specifieke studentenclubs nog niet betrokken, omdat die vaak heel regionaal georganiseerd zijn en ook instellingsoverschrijdend werken. Maar dat is de reden waarom men vraagt naar Vlaanderenbrede afspraken, omdat je vanuit de universiteit enkel je studentenverenigingen kunt bereiken. Maar stel dat je bijvoorbeeld in West-Vlaanderen een club hebt van al de jongeren die hoger onderwijs volgen, die zitten bij heel diverse instellingen. Als je een Vlaanderenbreed afsprakenkader hebt, kun je dat ook aanbieden aan de clubs, dan heb je iets om aan te bieden aan de clubs. Het is aan de clubs om er al dan niet op in te gaan. Maar universiteiten en hogescholen kunnen eventueel kijken hoe ze daar dan mee kunnen omgaan. Daarom is men vragende partij om toch afspraken te maken op Vlaams niveau.

We zullen sowieso met de clubs in gesprek moeten gaan om een aantal elementen uit het Vlaams kader rond dopen te activeren. Ik zal zoeken naar een 'coalition of the willing' met de onderwijsinstellingen, de studentenverenigingen én de studentenclubs.

Er bestaan al heel wat lokale doopcharters en/of doopdecreten die al door verschillende studentenverenigingen werden of worden ondertekend. Ik heb me laten inwijden in de aanpak en afspraken aan de Universiteit Gent. Dat is echt indrukwekkend. Er zijn ook nog andere. Ik geef gewoon een voorbeeld en wil anderen niet negatief bekijken. Het is gewoon interessant om eens te horen hoe iedereen daarmee bezig is en hoe dat iedereen bezighoudt.

Er is zeker al veel goed werk verricht om te trachten de dooptradities in goede banen te leiden. In vele gevallen gebeuren de dopen wel op een ludieke manier, incidenten zijn gelukkig eerder uitzonderlijk.

Door de tragische gebeurtenis bij studentenclub Reuzegom – een kleinschalige regionale studentenclub en intussen ontbonden – zijn we echter verplicht om met zijn allen na te denken of en hoe we die studentenverenigingen en -clubs sterker kunnen binden aan bepaalde gedragsregels. Het uitgangspunt is dat we ervoor moeten zorgen dat, los van de eigenheid van lokale afspraken en de eigenheid en tradities van studentenverenigingen, er minimumbasisafspraken door iedereen toegepast en gerespecteerd worden in het kader van onthaal- en doopactiviteiten.

Ik heb in de week na het incident toevallig op mijn kabinet mensen ontvangen die vroeger, twintig jaar geleden, ook bij die studentenclub waren. Ze hadden daar toen de rituelen meegemaakt en ze waren ook in shock over het voorval. Het is echt tijd om die emoties te kanaliseren en te proberen een doorbraak te krijgen om tot betere afspraken te komen. Maar de reden waarom we het ook op Vlaams niveau tillen – want er is al wat over gediscussieerd, ook met de rectoren, of dat nu nuttig is of niet – is dat we zo iets kunnen aanbieden aan de studentenclubs. Dat is niet het geval als je universiteit per universiteit of hogeschool per hogeschool werkt.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik zou in mijn repliek één ding naar voren willen schuiven. Er zijn heel veel clubs en studentenverenigingen, zowel regionale als stedelijke, er zijn faculteitskringen die wel heel doelbewust met die charters omgaan en dat op een heel goede gewetensvolle manier hanteren. Dat mogen we in de hele discussie niet vergeten, en u hebt daarop gewezen. Die mensen waren zwaar onder de indruk. Ze doen echt de moeite om die charters te hanteren en proberen ervoor te zorgen dat iedereen dat doet. We moeten hun een hart onder de riem steken. We moeten duidelijk stellen dat dit de manier is waarop het kan

verlopen. Dat mag zeker vermeld worden. De talrijke presidia die zich belangeloos inzetten om in goede banen te leiden, verdienen onze waardering.

Het is inderdaad interessant om te horen dat er een Vlaanderenbrede basis komt, want een aantal clubs worden niet bereikt door overkoepelende organen. Reuzegom was daar een mooi voorbeeld van. Het was zelfs een club die zich daar bewust van weg hield. De vraag is of we over dat kleine segment ooit controle zullen krijgen. Dat zal een heel moeilijke operatie worden. Niettemin ben ik blij om te horen dat er een mooie aanzet wordt gegeven om de charters nog te versterken.

Ik heb een bijkomende vraag. Het gaat inderdaad over de dopen. Er is in het najaar nog een incident geweest bij een studentenactiviteit in Leuven die heel wat commotie teweegbracht. Moet dat ooit worden uitgebreid naar een soort set van regels, of beter gezegd: een soort gids om met dergelijke zaken om te gaan? Is dat al dan niet nuttig?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, dergelijke dramatische gebeurtenissen roepen natuurlijk bij iedereen emoties op, dat is duidelijk.

Minister, ik denk dat het goed is dat u onmiddellijk uw verantwoordelijkheid hebt opgenomen en in overleg gegaan bent met verschillende instanties. Ik heb begrepen dat er nog een derde ronde komt na de examenperiode. Dat is essentieel. Het moet worden bekeken hoe studentenclubs in de verschillende regio's in Vlaanderen kunnen worden bereikt.

Charters zijn natuurlijk belangrijk, maar minstens even belangrijk en misschien nog belangrijker is dat elk van deze verenigingen ten volle haar verantwoordelijkheid opneemt. Dat geldt natuurlijk ook voor de hogescholen en de universiteiten.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Ik ben ook blij om te horen dat er een Vlaams kader komt met basisafspraken. Ik vraag me wel af hoe afdwingbaar die dan zijn. Ik weet dat heel veel studentenverenigingen daar zeer bewust mee omgaan en het lokale doopcharter ondertekenen, maar als ik me niet vergis, heeft de betrokken club zo'n charter niet ondertekend. Hoe kunnen we de Vlaamse afspraken afdwingbaar maken zodat elke studentenvereniging ze gaat naleven?

Er bestaat een charter rond grensoverschrijdend gedrag. Is het mogelijk om die twee aan elkaar te linken? Bij een aantal dopen gaat het soms over grensoverschrijdend gedrag. We kennen die problematieken ook in het hoger onderwijs. Daar bestaat een charter van. Om te vermijden dat we vijftien verschillende charters hebben en elk klein probleem specifiek aanpakken, kunnen we dat misschien combineren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor alle aanvullende opmerkingen, collega's.

Er ligt een grote knoop bij het afdwingbaar maken van een Vlaanderenbreed charter. Dat ligt ontzettend gevoelig, zowel bij de hogescholen en universiteiten als bij de studenten. Dat moeten we op onze derde overleg gaan bespreken. Ik was ook een beetje verrast, los van de emoties. Ook het feit dat je een Vlaanderenbreed charter maakt, ligt gevoelig. Men wil niet dat je alles gaat regelen in hun plaats. En ik begrijp dat ook, omdat elke universiteit en elke hogeschool zijn eigenheid heeft. Iedereen gaat daar op een andere manier mee om.

De bekommernis is dat je wel Vlaanderenbrede basisafspraken moet hebben, zolang wij niet gaan regelen of er bij een doop al of niet een bodyguard aanwezig moet zijn, want dat vindt men veel te ver gaan. We kunnen basisregels opstellen, maar dan moeten zij dat wel lokaal kunnen doorvertalen. Daar moet ik een beetje het evenwicht in vinden. Men vraagt wel dat er een signaal zou komen vanuit Vlaanderen, maar men vraagt ook dat we ons niet te diep gaan mengen in het lokale beleid. Die evenwichtsoefening wil ik doen. Dat is ook een van de thema's die aan bod zullen komen als we elkaar voor de derde keer zien.

Er is ook nog wat discussie. Sommigen zeggen dat als jongeren inschrijven, je hen ook al alert moet kunnen maken. Dat wordt ook gevraagd aan ons, om een register met erkende studentenverenigingen te maken en ervoor te zorgen dat studenten daar gemakkelijker aan kunnen. U kent de discussie over de witte en de zwarte lijsten van de opleidingen. In dezen zou je een witte lijst hebben van erkende studentenverenigingen, zodat jongeren direct weten welke erkend zijn door Vlaanderen. Het is dan hun verantwoordelijkheid als ze naar een andere gaan.

Er zijn dus wel wat zaken mogelijk waar we op kunnen ingaan, maar ik zit tussen twee emoties waarin we het juiste evenwicht moeten vinden. Als ik jullie aanvullende vragen hoor, voel ik dat jullie dat wel dragen. Als jullie mij suggesties kunnen doen, ben ik zeer dankbaar.

Collega Soens, u vraagt om het te koppelen aan het charter rond grensoverschrijdend gedrag. Hier is natuurlijk ook grensoverschrijdend gedrag gepleegd, en nog geen klein beetje. Dat kan dus, maar het zijn geen kleine dingen. Uw opmerking was anders bedoeld, denk ik. Het is zeer ernstig wat hier gebeurd is. Voor mij gaat het ook over 'social pressure'. Hoever ga je in het aanvaarden van sociale druk om erbij te horen?

– Vera Celis treedt als voorzitter op.

Ik ben dus zeker bereid om het te koppelen, maar ik denk dat we moeten proberen om rond dopen iets specifieks te hebben. Ik neem de suggestie mee. Jullie zullen het verslag krijgen van de derde vergadering. Het is goed als we tot een kader komen. Ik wil gerust, vooraleer we ermee de wijde wereld ingaan, het hier nog eens aan jullie voorleggen. Dit is iets dat apolitiek is. Je moet proberen om tot goede afspraken te komen, in het belang van de redelijkheid tussen jongeren.

Voor mij is het allerbelangrijkste dat je kunt uitkijken naar een doop en dat je niet bang moet zijn voor wat je zal worden aangedaan. Dat vind ik een verschrikkelijke gedachte. Ik heb het ook publiek gezegd. Van mijn kinderen weet ik dat er één zeker gedoopt is, van de tweede weet ik het niet zeker. Maar ik heb me nooit zorgen gemaakt dat daar iets zou mislopen. Ik heb mij ook nooit zorgen gemaakt over het feit dat ze zich daar slecht bij zouden voelen. Maar het kan verkeren. En daar moeten we een duidelijk signaal geven als samenleving en als politici.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik ben zelf twee keer gedoopt. Ik heb dat altijd met heel veel plezier gedaan. De toenmalige sfeer onder studenten was: charters bestonden nog niet, maar er was een heel grote sociale druk om binnen bepaalde perken te blijven, om een doop niet uit de hand te laten lopen. Ik denk dat dat de functie van zo'n charter is. Het is een illusie dat we dat volledig afdwingbaar kunnen maken. Dat gaat niet. Een club als Reuzegom onttrok zich bewust volledig aan alle erkenningen en wat dan ook.

We moeten naar een goede set van regels, die inspirerend kan werken en die mensen bewust kan maken: ga niet buiten die lijnen. Faculteitskringen en

dergelijke kunnen zich daar heel sterk op richten. Daar moeten we naartoe. Dat kan ervoor zorgen dat je een heel aangenaam studentenleven krijgt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Afspraken en charters zijn belangrijk en hebben hun waarde en betekenis, maar de handhaving en de concrete naleving zullen altijd afhankelijk zijn van de individuele verantwoordelijkheid die mensen opnemen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het wetsvoorstel tot wijziging van verpleegkundige handelingen die uitgevoerd worden door zorgkundigen – 439 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, begin december 2018 werd de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België uitgenodigd voor een onderhoud met het kabinet van de minister van Volksgezondheid, Maggie De Block. Tijdens die vergadering presenteerde het kabinet van De Block het wetsvoorstel omtrent de uitbreiding van verpleegkundige handelingen, met name technische verpleegkundige handelingen, die gedelegeerd worden aan zorgkundigen. Dat wetsvoorstel zou het KB van 12 januari 2006 wijzigen, dat ten eerste de verpleegkundige handelingen vastlegt die door zorgkundigen mogen worden uitgevoerd en ten tweede de omstandigheden waarin de zorgkundigen die handelingen mogen verrichten. Concreet betekent dat dat de huidige basisopleiding voor zorgkundigen wordt aangevuld met 150 uur extra opleiding. Zorgkundigen zullen bepaalde verpleegkundige activiteiten onder het toezicht van verpleegkundigen kunnen en mogen uitvoeren.

– Jan Durnez treedt als voorzitter op.

De Algemene Unie van Verpleegkundigen van België verwerpt het wetsvoorstel zoals het werd gepresenteerd door het kabinet-De Block. Zij stellen dat het delegeren van verpleegkundige handelingen vereist dat zowel de huidige als de toekomstige zorgkundigen de nodige competenties en kwalificaties bezitten om die handelingen uit te voeren, onder de verantwoordelijkheid van verpleegkundigen.

Een geschikte opleiding houdt in dat de kennis van theoretische en praktische aspecten, verbonden aan de verschillende toevertrouwde handelingen, door de zorgkundigen wordt beheerst. Zonder die opleiding die bewijst dat zorgkundigen de vereiste competenties hebben verworven, is het voorstel van het kabinet-De Block omtrent de uitbreiding van handelingen gedelegeerd aan zorgkundigen gevaarlijk, aldus de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België (AUVB).

De AUVB vraagt dat de uitbreiding van handelingen die worden gedelegeerd aan zorgkundigen, gepaard gaat met een opleiding van 1280 uren die leiden tot een nieuwe titel, een nieuwe functie en een aangepast barema.

Minister, hebt u betreffende het voorstel tot wijziging van verpleegkundige handelingen die worden uitgevoerd door zorgkundigen en de aanvullende opleiding, overleg gehad met uw federale collega, minister De Block? Wat kwam daaruit voort? Hoe staat u tegenover het voorstel tot wetswijziging van minister De Block? Hoe staat u tegenover de vraag van de Algemene Unie van Verpleegkundigen van

België om de uitbreiding van handelingen die worden gedelegeerd aan zorgkundigen gepaard te laten gaan met een opleiding van 1280 uren? Kunt u een stand van zaken geven over de hbo5-opleiding Verpleegkunde? Hoe verloopt het overleg met minister De Block en de aanpassing van het KB 78?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het voorstel tot wetswijziging van minister De Block werd op 18 december 2018 op een interkabinettenwerkgroep (IKW) aan mijn medewerkers toegelicht. Er is gereageerd op het voorstel. Ook is er een brief opgesteld samen met minister Vandeuren als reactie op het voorstel.

Het voorstel tot wetswijziging bevat een beperkte uitbreiding van verpleegkundige handelingen aan de zorgkundigen. Dat is goed want het gaat hier om niet-complexe handelingen die niet leiden tot een niveauverhoging van de opleiding en het beroep van zorgkundige, en die wel belangrijk zijn voor het huidige werk van de zorgkundige, zoals bijvoorbeeld het meten van bepaalde parameters, het toedienen van bepaalde voorbereide en voorgeschreven medicatie, het aanbrengen van verbanden en kousen. Wel sta ik kritisch tegenover de voorgestelde opleidingsduur van 150 uur voor zowel de zorgkundige in functie als voor de zorgkundige in opleiding.

Uiteraard ondersteun ik ten volle het levenslang leren en het volgen van vorming en opleiding tijdens de beroepsuitoefening. Ik heb wel ernstige vragen over een verplichte bijscholing van 150 uur voor deze bijkomende handelingen. Vele zorgkundigen blijken al te beschikken over de kennis aangaande deze bijkomende handelingen. Bovendien zal deze maatregel een serieuze impact hebben op de werking van de zorgsector gezien het reeds nijpende tekort aan zorgkundigen. Het aantal vacatures voor zorgkundigen is sinds 2015 stijgende. In september 2018 waren er bij VDAB 708 openstaande vacatures.

Indien alle geregistreerde zorgkundigen – meer dan 77.000 – een opleiding van 150 uren moeten volgen en dus voor evenveel uren moeten worden vervangen, dan rijst de vraag hoe aan deze vervangingsnood tegemoet zal worden gekomen. Die zal dan immers immens zijn. Een ruwe berekening leert dat dit over meer dan 11 miljoen uren gaat, of meer dan 7000 voltijdsequivalenten (vte's). Ook wanneer de helft van de opleiding in stage kan, gaat het nog steeds over meer dan 3500 vte's.

In ons schrijven, samen met minister Vandeuren, stellen we voor dat zaken zoals het erkennen van elders verworven competenties mee in beeld worden genomen, en dat het verplicht aantal uren opleiding realistisch wordt. Ik begrijp zeer goed dat er afspraken zijn met de sectorale fondsen om te voorzien in de nodige financiering voor het realiseren van deze toekomstige nieuwe regelgeving.

Mijn medewerkers hebben een informeel overleg gehad met de onderwijsverstrekkers aangaande de bijkomende handelingen. Indien het enkel gaat over de invoering van de beperkte verpleegkundige handelingen die werden besproken op de IKW, dan kunnen die in de huidige opleiding worden ingebed met een aantal aanpassingen aan het leerplan. Dat is op zich geen enkel probleem.

Ik heb de vraag van de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België om de uitbreiding van handelingen die worden gedelegeerd aan zorgkundigen gepaard te laten gaan met een opleiding van 1280 uren, niet ontvangen en kan hierover dus geen uitspraak doen. Bovendien circuleren er verschillende versies van adviezen over de uitbreiding van verpleegkundige handelingen die worden gedelegeerd aan zorgkundigen.

Voor alle duidelijkheid, ik ben geen voorstander van een kwalificatieniveauverhoging van de zorgkundige naar niveau 5. Ik zal nooit meegaan in een verdoken

manier om de hbo5-opleiding tot verpleegkundige te ondergraven. Laat me daar zeer duidelijk over zijn.

Na herhaald overleg met federaal minister De Block, blijft zij prefereren dat alle opleidingen in de verpleegkunde, met inbegrip van de Vlaamse hbo5-opleidingen Verpleegkunde, juridisch volkomen moeten voldoen aan de bepalingen vastgelegd in de Europese richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Conform eerdere standpunten van de Vlaamse Regering blijven we pleiten voor het behoud van de bestaande leerladder in het onderwijs, namelijk de opleiding tot zorgkundige op niveau 4, tot teamverpleegkundige op niveau 5 en tot algemeen verpleegkundige op niveau 6, onderling onderscheiden en complementair. Deze drie profielen zijn nodig om aan de vraag van de arbeidsmarkt tegemoet te komen. De meerwaarde van het implementeren van deze drie verschillende profielen ligt in de complementariteit op het vlak van doelpubliek, instroom en inzetbaarheid op de werkvloer.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik kan u heel goed volgen. We staan volledig op dezelfde lijn. De drie profielen zijn broodnodig voor een wet. We moeten zorgen voor de werkomstandigheden, en dat er meer handen aan een wet zijn. Dat is heel belangrijk. Veel zorgkundigen doen ondertussen al heel wat beperkte verpleegkundige handelingen onder toezicht van verpleegkundigen. De praktijk wijst dat uit. Ik ben blij te horen dat u dit standpunt deelt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit dossier begint grote gelijkenissen te krijgen met dat van de mondzorg, in die mate dat we hier allemaal heel sterk vaststellen dat er een nood is. We hebben al die verschillende profielen nodig.

Ik heb les gegeven aan de vroegere leerlingen verzorging, dat is een bepaald profiel dat naar hbo5 Verpleegkunde doorstroomt en dus een ander profiel dan dat van degenen die meer specialistische verpleegkunde volgen. Dat is essentieel, we hebben die nodig. Ik kan de oproep dan ook alleen maar kracht bijzetten. Dit is een tweede dossier dat met het KB 78 samenhangt en waarin geen vooruitgang wordt geboekt. Het risico is dan ook groot dat die opleiding oninteressant wordt, dat studenten niet meer instromen in die opleiding en dat mensen die werken in die opleiding, ander werk zoeken. Dan zitten we op zeer korte termijn met een gigantisch probleem.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik kan het in één zin samenvatten: uw reactie getuigt van meer realiteitszin dan die van minister De Block met haar voorstellen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Bogovic, we zijn in de Vlaamse Regering heel duidelijk geweest over wat we willen en we zitten niet op één lijn met minister De Block.

Mijnheer Daniëls, u zei dat dit van dezelfde orde is als de mondzorg maar de orde is exponentieel nog veel groter. De helft van onze verpleegkundigen vandaag zijn hbo5-verpleegkundigen. We komen tegemoet aan de zorg dat er voldoende differentiatie tussen 5 en 6 moet zijn door er een team verpleegkundigen van te maken. Het zijn handelingen die ze in groep kunnen stellen. Daarnaast zijn er dan de bachelors, de verpleegkundigen die een ander profiel hebben. De ziekenhuizen zijn daarop georganiseerd. Als we dat torpederen, dan krijgen we een

fenomenaal groot probleem. Er wordt vaak verwezen naar de oplossing in Wallonië, maar ik herhaal dat het daar gaat over een tijdelijke oplossing. Ik heb gesproken met mijn Waalse collega, en die vraagt om de ladder 4, 5 en 6 te regelen. Ik hoop dat daar op korte termijn soelaas aan kan worden geboden.

Wat de instroom betreft, tonen de cijfers aan dat de hbo5-instroom goed blijft. Dat is positief, maar hbo5 kampt met hetzelfde probleem als waar ook onderwijs momenteel mee kampt. Als men heel veel werk heeft, kiest men minder snel voor de zorgende richtingen, waar ook onderwijs en verpleegkunde bij horen. In elk geval blijven wij ons inzetten om dat toch geregeld te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, de Vlaamse Regering is inderdaad heel erg bezig met het actieplan 4.0 Werk maken van werk in zorg en welzijn. Ik stel voor dat we daar verder op inzetten. Zij-instromers moeten ook de weg vinden naar zorg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het vergoeden van studenten uit het vierde jaar van de bacheloropleiding Verpleegkunde – 497 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over contractstages in de bachelor Verpleegkunde – 522 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Op 8 november 2018 hadden we het, naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw De Meulemeester in de commissie Onderwijs, over het vierde jaar van de bacheloropleiding Verpleegkunde, en in het bijzonder over een mogelijke vergoeding voor de contractstage waaruit dat vierde jaar zal bestaan.

Minister, op basis van het document waar ook mevrouw De Meulemeester in haar vraag naar had verwezen en dat later op vraag van mevrouw Soens via het commissiesecretariaat aan alle collega's is bezorgd, gaf u aan dat de meeste studenten geen vragende partij zijn om een loon te ontvangen.

In dat document staat dat een bevraging van het werkveld, de hogescholen en de studenten bachelor Verpleegkunde leert dat er duidelijk nood is aan de inzet van extra middelen. Die moeten prioritair gaan naar de financiering van de onkosten die de stages met zich meebrengen en de financiering van de begeleiding en mentorenopleiding.

De meeste studenten zijn geen vragende partij om loon te ontvangen maar vragen compensatie voor kosten die voortvloeien uit de contractstage, bijvoorbeeld de werkkledij, parking, maaltijden en vervoer. Een andere mogelijkheid is dat de student een forfaitair bedrag krijgt om de gemaakte kosten te vergoeden.

Vandaar dat er als mogelijk alternatief voor een vergoeding in de vorm van een loon ook zou kunnen worden nagedacht over een compensatie voor de kosten die

uit de contractstage voortvloeien of een forfaitair bedrag om gemaakte kosten te vergoeden.

De minister besloot dan ook met: "De vergoedingen en de onkosten moeten nu worden uitgeklaard. De vraag is wat daar allemaal onder valt en op welke wijze dat zal worden geregeld."

Inmiddels zijn we enige weken verder en hebben alle commissieleden uit de white paper kunnen afleiden dat de input van de betrokken studenten blijkbaar voortvloeit uit een denkdag in maart 2018, waarop een zestigtal vertegenwoordigers uit het onderwijs en werkveld met elkaar in debat zijn gegaan over de contractstage.

Anderzijds konden we in De Morgen van 31 december 2018 lezen dat de Vlaamse zorgambassadeur aangaf dat er een vijftigtal studenten zijn gecontacteerd, waarvan er slechts vier hadden gepleit voor een vergoeding in het kader van een betaalde stage en dat de anderen in de eerste plaats hun studentenstatuut wilden behouden.

In hetzelfde artikel is er echter ook sprake van een internetpetitie – die op 8 januari 2019 al door 4410 personen was ondertekend – waarin de initiatiefnemer schrijft: "Maar er werd ons één ding beloofd drie jaar geleden. Studenten zouden een vergoeding krijgen tijdens die contractstage in het laatste jaar. (...) Dat we niet het loon van een afgestudeerd verpleegkundige kunnen krijgen snappen we maar al te goed, maar een kleine vergoeding voor deze 22 weken extra stage en een extra jaar is alles wat wij vragen."

Minister, is de werkgroep die het element 'vergoedingen en onkosten' zou uitklaren al tot conclusies gekomen? Zo ja, welke zijn die conclusies en wanneer kunnen dan de uiteindelijke beslissingen transparant gecommuniceerd worden? Heeft de werkgroep ook rekening gehouden met de zorgen die in de genoemde petitie zijn verwoord en – zo lijkt het toch – breed worden gedragen en mogelijk afwijken van de visie van de studenten, zoals in de white paper wordt verwoord? Is daarbij nagegaan of ook een, al dan niet forfaitaire, vergoeding van kosten ook beantwoordt aan de vraag van de initiatiefnemers van de petitie naar een kleine vergoeding voor 22 weken stage?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): De heer De Meyer heeft al een mooie inleiding gegeven. Die contractstages zijn hier ook al veelvuldig aan bod gekomen en moeten vanaf volgend academiejaar van start gaan. Bij de lancering van de hernieuwde opleiding en de bijbehorende publicaties wordt ook melding gemaakt van een vergoeding voor de contractstage. In de Arteveldehogeschool bijvoorbeeld lees je op de infofiche voor toekomstig verpleegkundigen: "Je werkt bij een of twee werkgevers en het is de bedoeling dat je een vergoeding krijgt". Daar staat dan een sterretje bij: "Momenteel wordt nog verder bekeken op welke manier de vergoeding voor verpleegkundigen in opleiding kan worden geregeld, zodat studenten het studentenstatuut kunnen behouden en het bijvoorbeeld geen impact heeft op het kindergeld. De gesprekken daarover zijn volop aan de gang."

Natuurlijk hebben studenten zich ingeschreven voor de verlengde opleiding met het idee in het achterhoofd dat zij voor de extra 22 weken stage vergoed zouden worden. Op welke manier dit moest gebeuren, was inderdaad nog niet duidelijk.

Belga verspreidde op de laatste dag van 2018 een persbericht waarin melding wordt gemaakt van de taskforce die onder andere die vergoeding moest bekijken. Het onderzoek zou zijn afgerond en volgens de Vlaamse zorgambassadeur blijkt een vergoeding voor de stage ongewenst. Dat is hier al eerder bevestigd in

antwoord op een schriftelijke vraag, maar ook in deze commissie door u, minister. De betrokken studenten zouden zich daarbij aansluiten. Ze wensen liever geen vergoeding voor de stage, maar eerder een soort van onkostenvergoeding.

Verder wordt er in het artikel ook verwezen naar een petitie van studenten Verpleegkunde, die zich wel uitspreken voor een vergoeding van de contractstage en zich bekocht voelen. Toen ik de vraag opmaakte, was de petitie ondertussen al 4401 keer ondertekend.

Ondertussen heeft de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) ons ook gecontacteerd en zij stellen zich vragen bij de studentenparticipatie omtrent de vergoeding voor studenten Verpleegkunde.

Als antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw De Meulemeester antwoordde u dat er "zeer binnenkort knopen zouden worden doorgehakt".

De zorgambassadeur stelde in de pers: "Ik denk dat we bijkomend 3000 verpleegkundigen per jaar nodig hebben." Ik heb op de website van VDAB gezocht naar hoeveel openstaande vacatures er momenteel zijn voor verpleegkundigen. Op 3 januari waren er dat 2611. Dit lijkt de stelling van de zorgambassadeur te bevestigen.

Het actieplan 'Werk maken van werk in zorg en welzijn' werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en wordt verder uitgewerkt door de Vlaamse zorgambassadeur. Daarin wordt onder andere melding gemaakt van een focus op 14-jarigen in de campagne 'een zorgjob – ik ga ervoor'.

Minister, wat waren de concrete bevindingen van de taskforce? Op welke manier werden studenten Verpleegkunde hierbij betrokken? Waren de betrokken studenten een representatieve afvaardiging van de Vlaamse studenten Verpleegkunde?

Hoe verklaart u de petitie van studenten die al vaak is ondertekend? Welk antwoord zult u hen bieden?

Wat gebeurt er met de contractstage en de aanvankelijk beloofde vergoeding? Hoe onderscheidt de zogenaamde contractstage zich van een reguliere stage?

Kwam de werkgroep reeds tot bevindingen met betrekking tot de vergoedingen? Zo ja, wat zijn hun voorstellen en/of conclusies?

Op welke manier zal dit worden gecommuniceerd aan de eerste-, tweede- en derdejaarsstudenten Verpleegkunde?

Hoe verhoudt het aantal inschrijvingen voor de academiejaren 2016-2017, 2017-2018 en 2018-2019 zich ten aanzien van eerdere academiejaren? Zijn daar significante verschillen in te zien?

Hoe spelen de opleidingen Verpleegkunde in op de steeds grotere vraag naar verpleegkundigen en de hoeveelheid vacatures bij VDAB? Op welke manier en in welke mate zal de campagne blijven inzetten op doorstroom naar de bachelor en hbo5-opleiding van 18-jarigen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik denk dat u de historiek goed hebt geschetst, mijnheer De Meyer. In september 2015 heeft de Vlaamse Regering beslist om de bacheloropleiding Verpleegkunde vanaf 2016-2017 om te vormen tot een vierjarige opleiding.

Het doel is dat verpleegkundigen met hun diploma algemeen opgeleid worden en in alle sectoren van de gezondheidszorg of welzijn aan de slag kunnen.

Deze bijgestelde opleiding Verpleegkunde, met een studieomvang van 240 punten, startte in het academiejaar 2016-2017. Het vernieuwde curriculum wordt sindsdien jaar na jaar ingevoerd. Het eerste jaar met twee stageperiodes van elk 400 uur in de vierde opleidingsfase zal plaatsvinden in het academiejaar 2019-2020.

Zoals dat ook in de conceptnota stond, werd bij de goedkeuring van de uitbreiding afgesproken dat we samen met alle betrokkenen verder zouden onderzoeken of de studenten in het kader van deze bijkomende stage een vergoeding zouden kunnen krijgen. Een van de overwegingen hierbij was dat de stagiairs tijdens dat vierde jaar prestaties zouden leveren waarvoor het werkveld anders betaalde krachten zou moeten inzetten. Hierover moesten we dan overleggen met de federale overheid.

Er werd een Vlaamse taskforce contractstage opgericht, die is samengesteld door de kabinetten Onderwijs en Welzijn. Die heeft een brede bevraging gedaan van onder meer de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en het Vlaamse werkveld. Er werd ook met een groep studenten uit verschillende hogescholen overlegd. Elke hogeschool kon hiervoor vier studenten afvaardigen, waarbij de begeleiding van de groepen gebeurde door de docenten van de hogescholen. Dit alles heeft geresulteerd in een white paper.

In tussentijd werden ook gesprekken gevoerd met de federale overheid en de twee andere gemeenschappen. In Vlaanderen gaan alle opleidingen Verpleegkunde akkoord om de zeven verschillende domeinen die gevraagd worden in de Europese regelgeving, in de eerste drie jaar te bestrijken, en het vierde jaar te gebruiken voor verdere verdieping, onder meer door die twee lange stageperiodes. De twee andere gemeenschappen gebruiken de volledige vier jaar van de opleiding om de zeven verschillende domeinen uit te diepen. Ze gingen er niet mee akkoord om in het vierde jaar een verdiepende stage te organiseren. Voor de federale overheid was dit het signaal om de financiering van de contractstage on hold te zetten. Want je kunt federaal maar iets regelen als iedereen dat wil. Het was dus onmogelijk om dat te doen.

In de white paper wordt veel nadruk gelegd op de ontwikkeling van sterke stageplaatsen om sterke bachelors Verpleegkunde op te leiden. Om dat te realiseren, stelt men onder meer voor om een Vlaams overlegorgaan op te richten en werk te maken van een digitaal stageregistratiesysteem, zoals we dat voor onderwijs hebben, en ook om voor voldoende mentoren te zorgen.

Met betrekking tot het financiering van de student tijdens de stage in het vierde jaar, blijkt uit de white paper dat noch het werkveld, noch de hogescholen, noch de studenten, noch de beroepsorganisaties hiervoor vragende partij zijn. Zoals ik heb gezegd, waren hierbij vier studenten per hogeschool betrokken.

Een belangrijk argument hiervoor is dat, naast het afhaken van de federale piste, de student het statuut van student zou verliezen en mogelijk een 'werknemer' zou worden omdat er meer de nadruk zou worden gelegd op arbeidsprestaties dan op leerkansen. Dat zou dan een risico inhouden voor beperkingen van stageplaatsen en ook een effect hebben op de afstudeermogelijkheden.

Zoals afgesproken is de piste van de vergoeding uitgebreid onderzocht naar draagvlak. De conclusie is dat ze niet gewenst is. De fiscale impact als men een 'werknemer-stagiair' wordt én het risico op een concurrentiestrijd tussen de sectoren zijn hierbij doorslaggevend. De sector wordt wel gevraagd om afspraken te maken over tussenkomsten in de onkosten. Dit neemt men verder op binnen het overlegorgaan dat men in de white paper vroeg om te installeren.

Vlak voor Kerstmis is dit overlegorgaan voor het eerst samengekomen. Hierbinnen pleegt men op een structurele manier overleg tussen studenten, onderwijs,

werkveld en beroepsorganisaties om de bacheloropleiding in de verpleegkunde goed te organiseren en om zeker de modaliteiten rond de stage in het vierde jaar uit te werken. Dit adviescomité wordt voorgezeten door een algemeen directeur van een hogeschool. De Vlaamse zorgambassadeur heeft de functie van secretaris in dit adviescomité. Dat adviescomité heeft dus zeker zijn werkzaamheden nog niet afgerond.

Zowel uit de white paper als uit de vele besprekingen die er waren, blijkt dat alle partijen het erover eens zijn dat er een financiering nodig is voor een sterkere begeleiding op het werkveld en de ontwikkeling van een gemeenschappelijke sterke mentoropleiding. Om die reden wordt de financiering van de begeleiding en van de mentoropleiding als prioritair beschouwd.

Hiervoor heb ik het nodige budget uitgetrokken. In een opstap van meer dan 2 miljoen euro in 2019 die meer dan 11 miljoen euro wordt in 2020, is voorzien in de meerjarenbegroting. Dit zou hogescholen in staat moeten stellen om een degelijke begeleiding van de stage te verzorgen, die uit 800 uur, dus twee periodes van 400 uur, bestaat. Een goede stageplaats is van het allergrootste belang voor de ontwikkeling van de student Verpleegkunde.

Ik zal nu ingaan op de studentenpetitie die op het internet circuleert.

In het overleg dat we gehad hebben, werden de studenten en de hogescholen uitgebreid betrokken. Je mag echter uiteraard zo'n petitie als signaal niet negeren. Uit een rondvraag bij meerdere hogescholen blijkt dat dit thema binnen de verpleegkundeopleiding bij de studenten weinig aan bod komt. Ik kan die petitie moeilijk plaatsen. Ik heb wel contact opgenomen met VVS om hierover met hen te overleggen. Intussen heeft Dylan Couck van VVS ons hierover ook gecontacteerd. Er zou dus nu een petitie komen, maar hogescholen zeggen dat dat bij hen totaal niet leeft. Ofwel wordt een signaal onvoldoende gecapteerd, ofwel is er onvoldoende uitleg gegeven. Van mevrouw Soens hoor ik dat men op de website van de hogescholen toch zegt dat men een vergoeding zal krijgen. Dan staat dat weer haaks op dat de hogescholen zeggen dat ze het allemaal eens dat er geen vergoeding komt. Dan is het wel vreemd dat ze op hun website het tegendeel beweren. Ik vind dat allemaal wat vreemd. We moeten dat samen uitklaren.

Momenteel lopen de SID-ins. De VLHORA heeft meermaals op zijn raad van bestuur dit punt besproken en eenparig beslist – eenparig, collega's, zeldzaam, maar het was zo – om niet te gaan voor een verloning van de student in deze specifieke stage, maar wel vragen aan het werkveld te vragen om de onkostenvergoeding mogelijk te maken. Dat gebeurt in het lopende overleg. Zij zullen de studenten daarover ook informeren. Als studenten zich te weinig betrokken voelen, moeten we daar ingrijpen. Ik ken VVS niet als onredelijke mensen. In alle overleg dat we gehad hebben, zie ik dat zij kritisch-constructief zijn. En ik zal dat ook zo doen.

De bacheloropleiding in de verpleegkunde met een studieomvang van 240 studiepunten is gestart in het academiejaar 2016-2017. Het aantal studenten is een beetje wisselend: we komen van 5566 in 2008-2009, we zijn naar 9042 gegaan in 2015-2016, we zitten nu weer op 8268. Je voelt dat we van heel laag naar heel hoog gegaan zijn. Nu zitten we iets lager. Voor het huidige academiejaar zijn er nog geen definitieve cijfers, want die kunnen nog veranderen in de loop van het academiejaar.

De werkgroep Verpleegkunde van de VLHORA heeft opgemerkt dat de verhouding van de generatiestudenten ten opzichte van het totaal aantal studenten de voorbije jaren is gestegen en dat hieruit afgeleid kan worden dat de reguliere instroom verhoogt. Maar ik moet dus nog gestabiliseerde cijfers krijgen. Op basis van de werkgroep Verpleegkunde van de VLHORA zouden we kunnen zeggen dat

de aantrekkelijkheid van de opleiding niet daalt. De zijinstroom is wel heel fel gedaald. Maar in beide opleidingen zien we dat er minder zijinstromers zijn, dat zou ook met de economische context te maken kunnen hebben. Dus de gewone instroom is oké, de zijinstroom vermindert.

Hoe spelen de opleidingen Verpleegkunde in op de steeds grotere vraag naar verpleegkundigen en de hoeveelheid vacatures bij VDAB? De campagne 'een zorgjob: ik ga ervoor' zal blijven inzetten op de doorstroom van 18-jarigen naar de opleidingen, zowel bachelor als hbo5. Er is, zoals de collega's opmerken, een grote nood aan verpleegkundigen.

De Vlaamse hogescholen bieden hun opleidingen ook aan volwassenen aan en stimuleren zijinstroom via carrièreswitch. Collega's, en collega De Meyer en Soens in het bijzonder, ik denk dat hier een enorm braakliggend terrein ligt voor mensen die op oudere leeftijd ook een carrièreswitch willen doen. Verpleegkundige is een lastig beroep, maar het is ook een mooi beroep. We moeten ook kijken hoe we die flexibiliteit in carrières kunnen stimuleren.

De hogescholen bieden flexibele leertrajecten aan. De opleiding Verpleegkunde kan ook worden verspreid over bijvoorbeeld vijf jaar om de werklast te beperken. De coördinator van het flexibel traject zal dan met de student een haalbaar traject uitstippelen. Misschien is dat te weinig bekend. Ik heb even bekeken hoe het loopt als je Verpleegkunde wilt volgen: de mogelijkheden tot flexibiliteit die vandaag bestaan, zijn wel goed.

De stagecomponent in de opleiding maakt dat werken en studeren voor verpleegkundige geen evidentie is. Dus daar wringt het schoentje wel, ook voor zijinstromers die nog volledig actief zijn op de arbeidsmarkt. Daar moeten we ook eens kijken op welke manier we daar soelaas zouden kunnen bieden. In de zijinstroom zit het grootste knelpunt, wat de instroom betreft.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik leer vier zaken uit uw antwoord. Ten eerste stelt u zeer duidelijk dat niemand wil dat het studentenstatuut voor de studenten in het vierde jaar Verpleegkunde in het gedrang zou komen. Ten tweede is er ook unanimitieit om te werken aan een sterkere begeleiding van de studenten, en u hebt daar ook de nodige middelen voor vrijgemaakt. Wat de petitie betreft, begrijp ik ten derde uit uw antwoord dat er een aarzeling is om te zeggen dat dit gedragen wordt door alle studenten. Er zijn twijfels bij het ruime draagvlak van de petitie, zeker na de gesprekken die u gehad hebt met de hogescholen. En ten vierde onthoud ik uw pleidooi om ook de nodige aandacht te hebben voor de zijinstromers.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Ik denk dat er toch wel een probleem opduikt met die participatie van studenten. Collega De Meyer zegt wel dat hij vragen hoort bij de representativiteit van de petitie. Dat kan misschien wel zo zijn, maar bijvoorbeeld vier studenten per hogeschool: hoe representatief is dat dan voor elke student Verpleegkunde? Ook daar kunnen er dan wel vragen bij gesteld worden. Ik denk dat het sowieso goed zou zijn om VVS hier eens uit te nodigen om hun standpunt daarover toe te lichten in de commissie, omdat ik voel dat er toch verschillende bewegingen aan de gang zijn. Ik zou daar toch wel wat meer klaarheid en duidelijkheid over willen.

Als ik het goed begrijp, is er nog geen uitsluitsel over de onkostenvergoeding die er mogelijk zou komen. Ik vind het toch straf dat dat blijft aanslepen, omdat de contractstages natuurlijk vanaf volgend academiejaar ingaan. Dat is niet zo heel

erg lang meer. Het zou toch goed zijn voor de studenten die vandaag in hun derde jaar zitten en dus volgend jaar aan die contractstages beginnen, maar ook voor toekomstige studenten die zich beginnen te informeren over wat ze zullen studeren, dat er heel snel duidelijkheid komt rond die onkostenvergoeding, zodat de studenten en hun ouders ook weten waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): We hebben inderdaad hierover in november 2018 na een vraag van mij al eens gediscussieerd. Het is uiteraard echt belangrijk dat die studenten die duidelijkheid gaan krijgen, en weten waar ze voorstaan. Want de onduidelijkheid rond die contractstages heeft inderdaad te lang geduurd. Ik vind het heel spijtig om te horen dat bepaalde hogescholen nu al 'beloven' dat er sowieso een vergoeding zal zijn. Ik denk dat dat de mensen op een verkeerd pad zetten is.

Ik blijf erbij: studenten moeten studenten blijven. Ze verdienen een kwaliteitsvolle contractstage met een degelijke begeleiding. Een goede verpleegkundige kun je alleen maar worden door te oefenen op de werkvloer. Ze moeten ervaring opdoen door het te doen. Als je aan een bed staat en een situatie hebt die je niet kent, ben je niet zeker genoeg om dat op te lossen. Studenten moeten studenten blijven.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de aanvullende toelichtingen.

Eerst en vooral, wat betreft de participatie van de studenten: ik betrek de studenten overal bij. Ik heb gezien dat dat voor de hervorming van het toelatingsexamen Geneeskunde een enorme meerwaarde was. Hier moeten we bekijken wat er fout gelopen is.

Wat de vertegenwoordiging betreft: vier van elke hogeschool, mevrouw Soens, dat vind ik niet zo weinig. Ik ken universiteiten die van VVS niet moeten weten. Dat is sowieso een zeer diverse groep. Ik heb veel respect voor de manier waarop VVS werkt. Ik wil zeker met hen overleggen en ik zal u op de hoogte houden van de resultaten van dat overleg.

Mijnheer De Meyer, ik wil aansluiten bij uw opmerkingen over die petitie. We weten niet of die door de studenten is ingevuld of door iemand anders. Dat vind ik moeilijk. We hebben bekeken hoe men dat moet invullen, en dat was zeer gemakkelijk. U en ik kunnen dat ook doen. Het is voor mij zeer belangrijk om met VVS in overleg te gaan. Ik wil kijken wat daarachter zit en wat de zorgen zijn.

Ik vind in elk geval dat studenten duidelijkheid verdienen. Is het betaald of niet betaald? Dat antwoord is duidelijk: neen, het is niet betaald. Dat is al lang geleden beslist. Ook over de onkostenvergoeding moet er duidelijkheid bestaan. Ze moeten goed weten wat dat precies inhoudt. Ik wil dat die duidelijkheid er heel snel komt.

Uw opmerking over de zijinstroom, mijnheer De Meyer, is zeer terecht. Ik heb er zelf ook naar verwezen. Dit is voor mij het pijnpunt. Hoe krijgen we dat enorme reservoir aan mensen die wel graag die switch zouden maken, actief? Hoe kunnen we voor hen een context creëren waarbij ze de stage kunnen doen zonder dat hun huidige job daaronder hoeft te leiden? Dat moeten we nog eens bekijken.

Er zijn labs waar men stage kan gaan doen, misschien kan dat soelaas brengen. Dat zijn kunstmatige of fictieve omgevingen, misschien kan dat soepelheid brengen, ik weet het niet. Ik wil daarover overleggen. Als je die zijinstroom ziet zakken, moet je wel uitzoeken hoe dat komt. Dat zal wellicht met die extra stage te maken hebben. Dat kan eigenlijk bijna niet anders.

Mevrouw De Meulemeester, u hebt duidelijkheid gevraagd, ik heb daar een antwoord op gegeven. Ik hoop dat die er snel komt.

Ik kan de commissie wel proberen te forceren, maar ik ben daar niet de baas.

Jos De Meyer (CD&V): Mevrouw Soens, ik kan niet oordelen over de representativiteit van de petitie. Vandaar mijn vraag aan de minister om meer duidelijkheid.

Ik ben het volledig eens met mevrouw De Meulemeester dat het belangrijk is voor de studenten dat er snel duidelijkheid komt en dat daarover een goede communicatie plaatvindt.

Natuurlijk, collega's, de discussie over de contractstage vormt slechts een onderdeel van de vele problemen met de opleiding Verpleegkunde en dus de toekomstige goede zorg die mensen te wachten staat. De tijdsspanne om deze vraag te behandelen, laat ons niet toe om op alle aspecten in te gaan. Dit zal zeker in de loop van de volgende maanden worden opgevolgd.

Tine Soens (sp-a): Ik kan natuurlijk ook niet oordelen over de representativiteit van een dergelijke internetpetitie, maar als ik hetzelfde signaal opvang van VVS, ben ik wel bezorgd dat er misschien ergens iets fout gelopen is om de studenten te betrekken bij de vergoeding van de contractstage. Het lijkt me dan ook een goed idee om VVS hierover concreet in de commissie te horen en daarover duidelijkheid te krijgen.

Jos De Meyer (CD&V): Daarom is het goed dat de minister op korte termijn in overleg gaat met VVS.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.